

بررسی دیدگاه معلمان در ارتباط با نحوه نگهداری از والدین

سالمند خود، شهر ارومیه، سال ۱۳۸۳

سهیلا آهنگر زاده رضایی^۱، حمیده خلیل زاده^۲

تاریخ پذیرش مقاله: ۸۵/۶/۱۲

تاریخ دریافت مقاله: ۸۵/۴/۴

فصلنامه دانشکده پرستاری و مامایی

سال سوم، شماره چهارم، زمستان ۱۳۸۴

چکیده

مقدمه: سالمندی مرحله‌ای از فرایند رشد و زمانی برای چالش‌هاست. اصطلاح سالمند در مورد کسانی به کار می‌رود که ۶۵ سال یا بیشتر از عمر آنها گذشته باشد. در دهه‌های اخیر، رشد این گروه سنی افزایش یافته و انتظار می‌رود تا سال ۲۰۵۰ حدود ۲۲-۲۰٪ از کل جمعیت جهان را به خود اختصاص دهد. اگر چه بیشتر سالمندان ترجیح می‌دهند به طور مستقل زندگی کنند، اما وضعیت سلامت جسمی، عملکردی و مالی آنها سبب تغییر در نوع زندگی، جهت فراهم شدن امکانات حفاظتی و حمایتی بیشتر می‌شود؛ در صورتیکه شرایط مساعد برای آنها فراهم باشد تا بتوانند مستقل و امیدوار زندگی کنند؛ مشکلات اجتماعی و خانوادگی آنها کاهش می‌یابد. این پژوهش با هدف تعیین دیدگاه معلمان در ارتباط با نحوه نگهداری از والدین سالمند انجام گرفت.

مواد و روش‌ها: بررسی حاضر یک پژوهش توصیفی است. ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه می‌باشد که مستقل بر دو بخش بوده، بخش اول شامل سوالاتی در ارتباط با مشخصات فردی، اجتماعی واحدهای مورد پژوهش و بخش دوم ۲۰ سوال در ارتباط با اهداف پژوهش بود. بررسی در دبیرستان‌های دولتی دخترانه ارومیه انجام شد. نمونه‌های پژوهش به روش در دسترس انتخاب گردید. کلیه نمونه‌های پژوهش مؤنث بودند. جهت تجزیه و تحلیل آماری از آزمون آماری توصیفی استفاده شد.

یافته‌ها پژوهش: یافته‌های نشان داد که بیشترین درصد نمونه‌های پژوهش به ترتیب ۵۶/۷ درصد گروه سنی ۴۹-۴۰ ساله، ۹۶/۷ درصد متاهل، ۸۰ درصد دارای ۲ فرزند، ۹۰ درصد لیسانس، ۷۰ درصد دارای درآمد بالای ۱۸۰۰۰۰ و ۸۶/۷ درصد آنها منزل شخصی داشتند. در ارتباط با سوالات پژوهش ۹۰ درصد واحدهای مورد پژوهش معتقد بودند که «سالمند هر چه خواهد برایش انجام می‌دهند»، ۸۶/۷ درصد «به آنها کمک مالی می‌کنند»، ۴۶/۷ درصد «برای سالمند خود پرستار استخدام می‌کنند» و ۱۶/۷ درصد نمونه‌ها موافق سپردن سالمند به سرای سالمندان بودند.

بحث و نتیجه گیری: لذا با توجه به یافته‌های پژوهش محققین پیشنهاد می‌کنند دست اندرکاران نظام‌های مدیریتی - آموزشی تلاش نمایند آگاهی جامعه را در خصوص فرآیند سالمندی و پذیرفتن آنان در کانون گرم خانواده بالا برده و با ایجاد کانون‌های سالمندی زندگی توأم با عزت و احترام را برای آنان فراهم نمایند.

واژه‌های کلیدی: دیدگاه معلمان، نگهداری از والدین

فصلنامه دانشکده پرستاری و مامایی ارومیه، سال سوم، شماره چهارم، ص ۱۴۸-۱۴۴، زمستان ۱۳۸۴

آدرس مکاتبه: ارومیه، خیابان بسیج، جنب بیمارستان عارفیان، دانشکده پرستاری و مامایی - تلفن: ۲۲۲۵۵۲۲-۰۴۴۱

^۱ مربی گروه پرستاری دانشگاه علوم پزشکی ارومیه

^۲ مربی گروه پرستاری دانشگاه علوم پزشکی ارومیه

مقدمه

جوانی بهار زندگی است اما سالمندی پائیز آن نیست. سالمندی دوران عزلت و تنهایی نیست. سالمندی فصل تکامل هستی و به ثمر نشستن اندیشه‌هاست. اصطلاح سالمند در مورد کسانی به کار می‌رود که ۶۵ سال یا بیشتر از عمر آنها گذشته باشد (۶، ۲، ۱).

سالمندی یک پدیده زیست شناختی هنجار و اجتناب ناپذیر است. از دیدگاه روانی در این مرحله از زندگی، انسان هنگامی خود را سعادتمند احساس می‌کند که اطرافیان و نزدیکان، او را دوست داشته باشند و برای او ارزش و احترام قائل شوند و اجازه همکاری در اجتماع را به او بدهند (۲).

در همه جوامع بشری، سالمندان تعداد قابل توجهی از جمعیت را شامل می‌شوند. در حدود سالهای ۲۰۵۰-۲۰۳۰ سالمندان حدود ۲۲-۲۰٪ از جمعیت جهان را تشکیل خواهند داد (۳، ۲).

براساس آخرین آمار رسمی وزارت بهداشت و درمان، جمعیت سالمندان ایران رقمی بالای ۶ درصد کل جمعیت است و انتظار می‌رود در آینده‌ای نزدیک به مرز ۱۰ درصد برسد و بر اساس آمار سازمان بهزیستی، از حدود ۴ میلیون جمعیت سالمند کشور، ۴۰۰ هزار نفر در معرض آسیبهای مختلف جسمی، روحی و روانی قرار

دارند. ۱۵ درصد از این افراد به تنهایی زندگی می‌کنند، حدود ۴۰ درصد هیچ منبع درآمدی نداشته، ۷/۵ درصد تحت پوشش بیمه تأمین اجتماعی قرار دارند، ۱۵ درصد تحت پوشش بخش دولتی و تنها ۲۰ درصد دارای امکانات مالی و شخصی هستند (۴).

این در حالی است که در دهه‌های اخیر، سالمندان تحت تأثیر فرزند سالاری، تمام توان و حقوق خویش را سخاوتمندانه به فرزندان و نسل پس از خود تفویض کرده‌اند و پشتوانه و توانمندی خود را جهت ادامه حیات مستقل، توأم با عزت و احترام از دست داده‌اند، لذا قادر به دریافت مناسب مراقبتهای جسمی، عاطفی و روانی نیستند (۵).

از آنجا که دین مبین اسلام به تکریم سالمندان اهمیت زیادی قائل است و با توجه به سنتهای دیرینه فرهنگی ما و همچنین تصور منفی از آسایشگاهها، اکثر خانواده‌ها با وجود مشکلاتی که در زندگی دارند با نگرانی زیادی مواجه هستند. زیرا شرایط جسمی-روحی سالمند، محیطی را برای زندگی می‌طلبد که در عین حال که نیازهای اولیه او را فراهم می‌کند بتواند با همسالان ارتباط برقرار نموده و در فعالیتهای در حد توان خود شرکت نماید تا از احساس بیهودگی و طرد شدگی او جلوگیری به عمل آید و از نظر مالی، جانی و

تأمین نیازهای اولیه در امنیت بسر برده و عزت نفس آنها را از بین نبرد (۴).

لذا پژوهشگران با توجه به تغییر نگرش نسل جدید نسبت به والدین سالمند خود و مشکلات موجود در ارتباط با نگهداری آنان در جامعه، پژوهشی با هدف تعیین دیدگاه معلمان در ارتباط با نحوه نگهداری از والدین سالمند خود انجام داده‌اند.

مواد و روش‌ها

بررسی حاضر یک پژوهش توصیفی است. ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه می‌باشد که مشتمل در بر دو بخش بوده، بخش اول در ارتباط با مشخصات دموگرافیک واحدهای مورد پژوهش و بخش دوم

جدول شماره ۱): فراوانی نسبی براساس برخی از مشخصات دموگرافیک واحدهای مورد پژوهش

مشخصات دموگرافیک فراوانی نسبی	سن	وضعیت تأهل		تعداد فرزند	سطح تحصیلات	میزان درآمد	منزل
		متاهل	مجرد				
	۴۰-۴۹	متاهل	مجرد	۲	لیسانس	> ۱۸۰۰۰۰	شخصی
	۵۶/۷	۹۶/۷	۳۳	۸۰	۹۰	۷۰	۸۶/۷

ارتباط با سوالات پژوهش ۹۰ درصد واحدهای مورد پژوهش معتقد بودند که «سالمند هر چه بخواهد برایش انجام می‌دهند»، ۸۶/۷ درصد «به آنها کمک مالی می‌کنند»، ۶۶/۷ درصد «در خانه خودشان از سالمند مراقبت می‌کنند»، ۵۶/۷ درصد «خانه‌ای مستقل برای سالمند تهیه می‌کنند»، ۴۶/۷ درصد

سوالات، در ارتباط با اهداف پژوهش بود. بررسی در دبیرستانهای دولتی دخترانه ارومیه انجام شد. نمونه‌های پژوهش به روش در دسترس انتخاب گردید. کلیه نمونه‌های پژوهش مؤنث بودند.

یافته‌های پژوهش

یافته‌ها نشان داد که بیشترین درصد نمونه‌های پژوهش به ترتیب ۶۵/۷ درصد گروه سنی ۴۰-۴۹ ساله، ۹۶/۷ درصد متأهل، ۸۰ درصد دارای ۲ فرزند، ۹۰ درصد لیسانس، ۷۰ درصد دارای درآمد بالای ۱۸۰۰۰۰۰ ریال و ۸۶/۷ درصد آنها منزل شخصی داشتند (جدول شماره ۱).

«برای سالمند خود پرستار استخدام می‌کنند» و ۱۶/۷ درصد نمونه‌ها موافق سپردن سالمند به سرای سالمندان بودند (جدول شماره ۲).

جدول شماره ۲): فراوانی نسبی دیدگاه واحدهای مورد

پژوهش در ارتباط با نحوه نگهداری از سالمندان خود

فراوانی نسبی	فراوانی پولات پژوهش
۹۰	۱- سالمند هر چه بخواهد برایش انجام می‌دهند
۸۶/۷	۲- به آنها کمک مالی می‌کنند
۶۶/۷	۳- در خانه خودشان از سالمند مراقبت می‌کنند
۵۶/۷	۴- خانه‌ای مستقل برای سالمند تهیه می‌کنند
۴۶/۷	۵- برای سالمند خود پرستار استخدام می‌کنند
۱۶/۷	۶- سالمند را به سرای سالمندان می‌سپارند

انجام داد، نتایج حاکی از این بود که ۲۵/۴ درصد سالمندان به تنهایی و بقیه با همسر یا فرزندان زندگی می‌کنند (۶). در تحقیقی که خدائی و همکاران در سال ۱۳۸۳ تحت عنوان ارائه خدمات به سالمندان در نظام شبکه که بر ۷۲۹۱ سالمند شهری و روستایی شهر اصفهان انجام دادند، نتایج نشان داد اکثریت سالمندان از مشکلات مالی، عدم استقلال و سرپرستی تحت نظر فرزندان خود رنج می‌برند (۷).

همچنین در تحقیق دیگری که توسط کشفی و همکاران (۱۳۷۸) تحت عنوان بررسی خدمات مورد نیاز سالمندان در اصفهان بر روی ۲۳۰ سالمند انجام شد، نشان داد ۶۴ درصد از مردان و ۶۱ درصد از زنان سالمند با مشکلات جدی اقتصادی روبرو بوده و مشکلاتی در ارتباط با تهیه وسایل کمک حرکتی، مسکن، تنهایی، تضاد خانوادگی و پذیرش اجتماعی دارند (۸).

لذا با توجه به پذیرفتن این واقعیت لازم است دست اندرکاران نظامهای مدیریتی - آموزشی تلاش نمایند آگاهی جامعه را در خصوص فرآیند سالمندی و پذیرفتن آنان در کانون گرم خانواده بالا برده و با ایجاد کانونهای سالمندی، زندگی توأم با عزت و احترام را برای آنان فراهم نماید.

بحث و نتیجه گیری

با توجه به یافته‌های پژوهش در ارتباط با سوالات پژوهش: ۹۰ درصد واحدهای مورد پژوهش موافق با «هر چه سالمند بخواهد برایش انجام می‌دهند». ۶۶/۷ درصد آنان موافق با «مراقبت از سالمند در خانه خودشان»، ۵۶/۷ درصد آنان موافق با «فراهم آوردن خانه‌ای مستقل برای آنان» و ۱۶/۷ درصد آنان موافق با «سپردن سالمند به سرای سالمندان» بودند. نتایج تحقیق حاضر با نتایج برخی از تحقیقات انجام یافته در سالمندان کشور همخوانی دارد. در تحقیقی که ارزشانی (۱۳۸۳) تحت عنوان بررسی وضعیت سلامت سالمندان در استان خراسان، بر روی ۱۳۹ سالمند بالای ۶۰ سال

منابع

۱. تاجور م. بهداشت سالمندان و مروری بر جنبه‌های مختلف زندگی آنان، انتشارات نسل فردا، ۱۳۸۲، ص ۱۲۶.
2. Lueckenotte AG: Gerontologic Nursing. 2nd ed, Mosby co, 2000. Pp: 771.
3. Tavakoli M. 400,000 Poor older in Iran. 1383: [1screens]. [Http://www.mehrnews.com](http://www.mehrnews.com)
۴. مجموعه مقالات و سخنرانی‌های کنگره بررسی مسائل سالمندی در ایران و جهان، دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی. تهران. ناشر کتاب آشنا. چاپ اول. مهر ماه ۱۳۸۱.
5. Lewis SH, Heitkemper M, Dirksen SH. Medical-Surgical Nursing (Assessment and Management of Clinical problems). 6th ed, Mosby Inc; 2004. Vol 1, PP: (58).
۶. ارزشمندی ک. بررسی وضعیت سلامت سالمندان شهرستان ماند و سملقان استان خراسان شمالی، بیست و دومین همایش سراسری تازه‌های پزشکی، اصفهان ۱۳۸۳، ص ۳۲۵.
۷. خدایی غ، سالک م، صابری فردا. ارائه خدمات به سالمندان در نظام شبکه شهر اصفهان، بیست و دومین همایش سراسری تازه‌های پزشکی، اصفهان ۱۳۸۳، ص ۱۰.
۸. کشافی ح، گودرزی ی، امینی پ. بررسی خدمات مورد نیاز سالمندان اصفهان، بیست و دومین همایش سراسری تازه‌های پزشکی، اصفهان ۱۳۸۳، ص ۱۵.

A Survey on Teacher's Idea about Taking Care of Elder Parents In Urmia in 1383

S. Ahangarzadehrezadee¹, H. Khalilzadeh²

Abstract:

Introduction: Aging is a part of growing process and a time for challenges. In the last decades the older adult population (Those 65 years of age and older) has increasingly grown. It is expected that it will nearly cover 20-22% of problems population of world. Although most of elderly people prefer to live independently but financial, functional status and physical health may dictate consideration of alternative housing option that provides a more protective and supportive environment where appropriate life circumstance is provided, they will be independent and hopeful.

Methods & Materials: This survey is a descriptive study to assess teacher's idea related to taking care of parents. Data was gathered by a questionnaire that was taken from the Internet. Samples were female teachers who worked in high schools. The study samples were chosen by purposive sampling method.

Results: Results showed that most of the samples (orderly 56.7%) were in the range of 40-49 years old, 96.7% were married, 80% had two children, 90% licentiate's degree, 70%, had income more than 180/000 Rials and 86.7% had their own homes and so 90% of samples believed that "they were doing everything for elder parents", 86.7% said "they were helping them in financial matters", 66.7% claimed "they were taking care of them at theirs homes", 56.7% said "they were providing independent house for them", 46.7% believed "they were providing care giver to them", 16.7% wanted to send them to nursing houses.

Discussion: According to survey results, researchers suggest that educational system tries to improve social knowledge related to geriatric and family so that they can accept them in their houses. They must provide a centre for geriatrics that respects them and gives confidence.

Key word: Teacher's Idea, Taking Care of Elder Parents

Address: Nursing and Midwifery School, Basij Ave., Urmia, Iran.

¹ Instructor of Nursing, Urmia University of Medical Sciences

² Instructor of Nursing, Urmia University of Medical Sciences